

від 1 липня 2004 року // Офіційний вісник України. – 2004. – № 30. – 182 с.

11. Финансовый механизм и право: монография / Отв. ред.: Запольский С.В. – М.: Контракт, 2014. – 248 с.

Сідор Михайло Іванович

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ БЮДЖЕТНОГО КОНТРОЛЮ

Особливе місце в системі органів державного бюджетного контролю належить Державній аудиторській службі України. Відповідно до Положення Про Державну аудиторську службу України основними завданнями є: забезпечення формування і реалізація державної політики у сфері державного фінансового контролю; здійснення державного фінансового контролю, спрямованого на оцінку ефективного, законного, цільового, результативного використання та збереження державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, досягнення економії бюджетних коштів; надання у передбачених законом випадках адміністративних послуг [1]. З приводу контролю за ефективністю використання бюджетних коштів, доречним є зауваження Хомутенко А.В., що Державна фінансова інспекція (Державна аудиторська служба) має здійснювати оцінку ефективності організаційних та управлінських структур виконавчої влади, що за родом її діяльності є неможливим, адже тоді Державна фінансова інспекція (Державна аудиторська служба) повинна оцінювати прийняті управлінські рішення щодо ефективності використання державних коштів центральними органами виконавчої влади, у тому числі Кабінетом Міністрів України. Зазначена норма Бюджетного кодексу України суперечить нормам Лімської декларації, відповідно до якої ця функція є прерогативою вищого органу державного фінансового контролю, яким, по суті, є Рахункова палата [2].

Органи Державної аудиторської служби України здійснюють свої повноваження на основі відповідних планів, що формуються з урахуванням усіх видів і напрямів діяльності цієї структури та затверджуються в установленому законодавством порядку [3]. Слід зазначити, що органи Державної аудиторської служби України беруть участь у бюджетному процесі лише на третій стадії бюджетного процесу, тобто під час виконання бюджету.

Відповідно до Бюджетного кодексу України органи Державної аудиторської служби України здійснюють контроль за: цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів; цільовим використанням та своєчасним поверненням кредитів, одержаних під державні та місцеві гарантії; порядком ведення бухгалтерського обліку та достовірністю звітності про виконання Державного бюджету України, кошторисів [4, с. 113].

Головним завданням Державної аудиторської служби України є здійснення державного фінансового контролю за використанням і збереженням державного майна та фінансових ресурсів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяття зобов'язання, ефективним використанням коштів і майна, станом і достовірністю бухгалтерського обліку й фінансової звітності в міністерствах та інших органах виконавчої влади, в державних фондах, у бюджетних установах та в суб'єктах господарювання державного сектору економіки, а також на підприємствах і в організаціях, які отримують кошти з бюджетів усіх рівнів та державних фондів або використовують державне чи комунальне майно, виконанням місцевих бюджетів, розроблення пропозицій щодо усунення виявлених недоліків і порушень та запобігання їм у подальшому [1]. Отже, контроль здійснюється щодо тих суб'єктів, які використовують бюджетні кошти.

Чітко функції та повноваження органів Державної аудиторської служби України можна виявити у взаємодії з органами Державної казначейської служби України. Оптимальна взаємодія органів Державної аудиторської служби України з органами казначейства є важливим чинником створення дієвого механізму протидії правопорушенням і зловживанням у бюджетній сфері.

Органи Державної аудиторської служби України та органи Державної казначейської служби України обмінюються інформацією про стан виконання державного та місцевих бюджетів. Ці органи обмінюються інформацією про виявлені у процесі контрольно-ревізійної роботи бюджетні порушення з метою створення дійових умов щодо їх попередження. З метою підвищення ефективності державного фінансового контролю Державна казначейська служба України та її територіальні управління шокварталу передають головному управлінню і регіональним органам аудиторської служби інформацію про обсяг коштів державного й місцевих бюджетів, що виділялися головним розпорядником бюджетних коштів на центральному рівні та установам, підприємствам і організаціям на регіональному рівні. [5] Для отримання додаткової інформації про видатки державного та місцевих бюджетів, що здійснені розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, необхідність в якій виникла під час здійснення контрольних заходів, органи аудиторської служби направляють письмові запити відповідним органам казначейства.

На підставі отриманих даних контрольно-ревізійні органи забезпечують формування, наповнення та супроводження інформаційної бази даних державного фінансового контролю щодо підконтрольних органам аудиторської служби установ, підприємств, організацій.

Контрольні повноваження Державної аудиторської служби України реалізуються шляхом проведення державного фінансового аудита, перевірки державних закупівель, інспектування, моніторингу закупівель.

Діяльність органів Державної аудиторської служби України у першу чергу зосереджена на контролі за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів, їх збереженням, максимальним відшкодуванням збитків винними особами, мобілізацією до бюджетів платежів та інших надходжень, що були приховані в обліку та звітності.

В органів Державної аудиторської служби України фактично відсутні повноваження застосовувати фінансові санкції за порушення у сфері обліку та витрачання коштів Державного бюджету України, а отже відсутні належні важелі для забезпечення відшкодування або поновлення завданих збитків у результаті відповідних порушень. У зв'язку із цим, можна погодитися з деякими вченими щодо необхідності розширення повноваження Державної аудиторської служби України щодо примусового застосування фінансових санкцій за порушення у бюджетній сфері.

Список використаної літератури:

1. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України : постанова Кабінету Міністрів України від 3.02.2016 р. № 43 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 12. – Стор. 43.
2. Хомутенко А. В. Вдосконалення інституціональних засад державного фінансового контролю в Україні [Електронний ресурс] / А. В. Хомутенко // Ефективна економіка. – 2013. – № 4. – Режим доступу до журн.: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1927>
3. Про затвердження Порядку планування заходів державного фінансового контролю Державною аудиторською службою та її міжрегіональними територіальними органами : постанова Кабінету Міністрів України від 8.08.2001 р. № 955 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 32. – Ст. 1478.
4. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50-51. – Ст. 572.
5. Про окремі питання взаємодії органів Державного казначейства України та державної контрольно-ревізійної служби в Україні : наказ Державного казначейства України та Головного контрольно-ревізійного управління України від 14.12.2004 № 215/338 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 2. – Ст. 97.